

УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ КОМПЛЕКСНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ: СТРАТЕГІЧНИЙ ТА ІННОВАЦІЙНИЙ АСПЕКТ

ВЛАСЕНКО Тетяна Анатоліївна

доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки підприємства та організації бізнесу
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
<https://orcid.org/0000-0002-9515-2423>

РЕВЕНКО Олена Вікторівна

кандидат економічних наук, доц., доцент кафедри економіки підприємства та організації бізнесу
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
<https://orcid.org/0000-0003-0110-7291>

В сучасних умовах значна частка підприємств, чий бізнес активно розвивається, шукають нові способи підвищення ефективності та конкурентоспроможності. З'ясовано, що переваги технологічного менеджменту на підприємстві стають рушійною силою стратегічних змін, а також його конкурентною перевагою.

Проведено аналіз взаємозв'язку складових системи управління розвитком підприємства, сформованої на основі комплексної технології. Ключовими принципами забезпечення ефективного реалізації комплексної технології на всіх етапах розвитку підприємства є: принципи раціональності, оптимізації та системності. Доведено, що для досягнення високих стійких результатів в системі управління розвитком підприємства слід забезпечити поєднання інноваційного та стратегічного аспектів при плануванні та оцінці управлінських технологій. Визначено, що впровадження інформаційних систем вимагає значних стратегічних змін в управлінських практиках, а також високої кваліфікації персоналу.

***Ключові слова:** управління, підприємство, технології управління, стратегічні зміни, внутрішнє середовище, зовнішнє середовище, конкурентні переваги, бізнес-процес, комплексна технологія.*

MANAGEMENT OF ENTERPRISE DEVELOPMENT BASED ON COMPLEX TECHNOLOGY: STRATEGIC AND INNOVATIVE ASPECT

VLASENKO Tetiana, REVENKO Olena

Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

In modern conditions, a significant share of enterprises whose business is actively developing are looking for new ways to increase efficiency and competitiveness.

It was found that the advantages of technological management become the driving force of strategic changes, as well as the competitive advantage of business entities and their stakeholders. The purpose of the article is to study the strategic and innovative aspects of the process of managing the development of an enterprise based on complex technology in modern conditions

An analysis of the relationship between the components of the enterprise development management system, formed on the basis of complex technology, was carried out. The key principles of ensuring effective implementation of complex technologies at all stages of enterprise development are: principles of rationality, optimization and systematicity.

It is substantiated that when considering the innovative aspect of enterprise development management based on complex technology, attention should be focused on the implementation of innovative approaches and technologies to achieve strategic goals and increase competitiveness. From a strategic point of view, the same process should guide the management entity to define long-term goals and strategies that ensure the successful implementation of innovative approaches and technologies. It has been proven that in order to achieve high sustainable results in the enterprise development management system, a combination of both aspects should be ensured when planning and evaluating management technologies.

It was determined that the implementation of information systems requires significant strategic changes in management practices, as well as high qualification of personnel. This means not only reviewing communication models and updating document management systems, but also full digitization of business processes.

***Keywords:** management, enterprise, management technologies, strategic changes, internal environment, external environment, competitive advantages, business process, complex technology.*

ВЛАСЕНКО, Т., & РЕВЕНКО, О. (2023). УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ КОМПЛЕКСНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ: СТРАТЕГІЧНИЙ ТА ІННОВАЦІЙНИЙ АСПЕКТ. *Development Service Industry Management*, (4), 16–20. [HTTPS://DOI.ORG/10.31891/DSIM-2023-4\(2\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2023-4(2))

VLASENKO, T., & REVENKO, O. (2023). MANAGEMENT OF ENTERPRISE DEVELOPMENT BASED ON COMPLEX TECHNOLOGY: STRATEGIC AND INNOVATIVE ASPECT. *Development Service Industry Management*, (4), 16–20. [https://doi.org/10.31891/dsim-2023-4\(2\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2023-4(2))

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями

Зараз багато підприємств, чий бізнес активно розвивається, шукають нові способи підвищення ефективності та конкурентоспроможності. З часом підприємство розширюється, збільшується кількість працівників, створюються нові підрозділи та зростає кількість бізнес-процесів, з якими працівники мають справу. Однак менеджери та інші працівники часто не встигають своєчасно обробити всю інформацію, що призводить до гальмування робочих процесів та нездатності закрити реалізовані проекти вчасно. Це перший сигнал того, що бізнес потребує автоматизації, застосування технологій управління та прямування до створення системи технологічного менеджменту. Проте впровадження інформаційних систем вимагає суттєвих стратегічних змін у системах управління та нових вимог до кваліфікації персоналу, включаючи оновлення комунікаційних процесів та переосмислення системи документообігу зі заміною паперової документації на електронну, автоматизацію та комп'ютеризацію операцій.

Аналіз досліджень та публікацій

Теоретичні та практичні аспекти здійснення управління діяльністю підприємств в умовах невизначеності та технологічних змін знайшли своє відображення у наробках багатьох вітчизняних і закордонних вчених. У своїх працях цю проблематику досліджували такі науковці, як: Р. Августин В. Войтенко, Н. Дзюбановська, І. Деміків, Завгородній, Л. Іванченкова, О. Кириченко, Г. Люта, В. Ляшенко, Т. Маркова, О. Овсієнко, І. Павленко, Л. Федулова, В. Шалухіна, І. Шаповалова та інші.

Узагальнюючи наявні в науковій літературі результати досліджень зарубіжних та українських вчених, можна зробити висновок, що успіх впроваджуваних управлінських технологій залежить від чіткого обґрунтування доцільності заходів на основі виокремлення ключових проблем в цій сфері, спираючись на специфіку ведення господарської діяльності підприємств в умовах воєнного сану. Однак, в такому контексті необхідним є критичне оцінювання заходів щодо обґрунтування практичних питань реалізації цифрової трансформації та технологізації підприємств.

Формулювання цілей статті

Метою статті є дослідження стратегічного та інноваційного аспектів процесу управління розвитком підприємства на основі комплексної технології в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів

В Україні наразі спостерігається процес формування моделі менеджменту, яка потребує впровадження різноманітних технологій, включаючи як інноваційні та революційні, так і програмні та еволюційні. Технологічний менеджмент націлений на застосування методів та інструментів управління з метою розробки та впровадження нових технологій, а також ефективнішого використання наявних технологій та техніко-технологічних можливостей.

Підходи технологічного менеджменту як інноваційної стратегії управління, як вже зазначалося в наукових дослідженнях [1, 2, 3], найбільше асоціюють з використанням інформаційно-комунікаційних технологій та можливостей передового програмного забезпечення. Це включає в себе впровадження цифрових технологій в процеси виробництва та управління, зокрема в управління ланками виробничих процесів, логістики та якості. Таким чином, інформаційні технології, програмне забезпечення, виважені управлінські технології та телекомунікаційні засоби стають важливими інструментами управлінських рішень, що спрямовані на досягнення певного розвитку.

Цікавим з науково-практичної точки зору стає аналіз взаємозв'язку складових системи управління розвитком підприємства, сформованої на основі комплексної технології, що наведено на рис. 1.

Отже, в цілому функції управління в наведеній системі здійснюються наявними суб'єктами, при цьому об'єктами стають ресурси (матеріальні та нематеріальні). Процеси взаємодії та інформаційного обміну протікають через відповідні технології управління, в результаті чого встановлюються комунікації та формалізовані процедури оформлення результатів. Слід погодитись з думкою О. Кириченко [3, С. 112], що зростання ефективності управління та функціонування підприємства доцільно розглядати як наслідок ефективного використання кадрових ресурсів, які стають основою розбудови сучасних систем управління. Саме від їх якості залежить продуктивність суб'єкта управління та всієї команди, а також взаємодія під час здійснення бізнес-процесів.

Об'єктивно зазначимо, що зазначені елементи системи управління розвитком підприємства знаходяться під постійним моніторингом через безперервний та різноспрямований вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища. Через що доцільно окремо розглянути принципи забезпечення ефективної реалізації комплексної технології. Ключовим на всіх етапах розвитку підприємства стають принципи раціональності та оптимізації, оскільки дуже важливо раціонально використовувати всі наявні ресурси підприємства і оптимізувати це використання з застосуванням сучасних методів. В свою чергу важливим є принцип системності, оскільки всі заплановані зміни управлінських технологій мають носити

системний характер через їх здатність вплинути як на окремі функціональні підсистеми підприємства, так і на його процес розвитку взагалі.

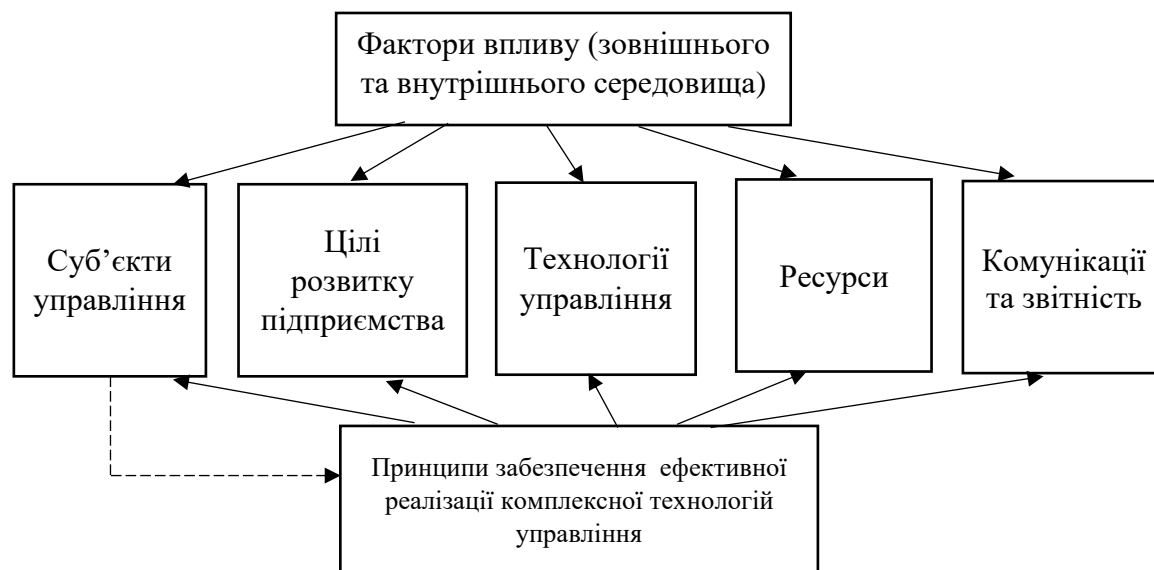

Рис. 1. Складові системи управління розвитком підприємства, сформовані на основі комплексної технології
Джерело: складено автором на основі [1, 3, 4, 7, 8]

Новими сучасними технологіями управління визначають такі технології як: ERP-системи, інжиніринг та реінжиніринг бізнес-процесів, аудит інформаційної безпеки, створення інформаційної інфраструктури, запозичення та впровадження кращих інструментів та технологій менеджменту з використанням бенчмаркінгу, а також впровадження технологій контролінгу та технологій грейдінгу. Якщо мова йде про те, що керівнику проєкту необхідно відстежувати ступінь виконання завдань та контролювати робоче навантаження окремих членів команди, як зазначають практикуючі IT-фахівці [5], вслід використовувати більш прогресивні планерами, які вже гарно себе зарекомендували (Asana, WEEK, Wrike, Kaiter, MindMaster, ClickUp).

Технології управління також мають обов'язково забезпечувати моніторинг та оцінку результатів підприємства відповідно до цілей його розвитку. Як зазначає Г. Люта [4, С. 302], використання інноваційних технологій в управлінні має наступні ефекти, які, вважаємо, і слід оцінювати, а саме: підвищення продуктивності і гнучкості підприємства; скорочення тривалості виробничого циклу та/або підвищення швидкості надання послуг; поліпшення якості товарів та послуг, що надаються; розширення частки на ринку.

Здійснення управління розвитком підприємства на основі комплексної технології передбачає визначення ряду цілей, серед яких можуть бути наступні:

- створення конкурентної переваги, бажано стійкої, що передбачає впровадженні ефективних стратегій, технологій та бізнес-процесів;
- забезпечення інноваційної активності та технологічного прогресу, які сприятимуть розвитку нових продуктів, покращенню виробничих процесів та збільшенню продуктивності.
- стабільне зростання та економічна стійкість, сенс яких полягає у забезпеченні стабільного та послідовного зростання підприємства через реалізацію ефективних стратегій розвитку та управління ризиками.
- залучення та збереження людського капіталу персоналу, в межах чого сьогодні через безпекові питання складно вдається створювати стимулююче середовище саме для розвитку персоналу та забезпечення його залучення та утримання в колективі підприємства.
- створення стійкої організаційної культури, побудованої на підтримці ініціатив, співпраці та відкритому обміну ідеями всередині підприємства за для інноваційного розвитку.
- укріплення іміджу та позиціонування на ринку через розвиток партнерських відносин;
- підвищення задоволеності та лояльності споживачів продукції підприємства, зокрема інноваційної, що супроводжується застосуванням технологій, які дозволяють краще відповідати потребам своїх клієнтів, забезпечуючи швидку реакцію на запити та покращення якості обслуговування.

Слід зазначити, що управління розвитком підприємства на основі комплексної технології має широкі перспективи, оскільки відображає сучасні тенденції управління, що враховують інновації, технологічний прогрес та стратегічне планування. Вищенаведені цілі допомагають підприємству стати більш

конкурентоспроможним, адаптивним до змін на ринку та забезпечують його стійкий розвиток у довгостроковій перспективі.

При розгляді стратегічного аспекту управління розвитком підприємства на основі комплексної технології суб'єкт управління орієнтується на визначення довгострокових цілей та стратегій, які забезпечують успішне втілення інноваційних підходів та технологій. Ключовими питаннями, що потребують вирішення при такому аспекті, мають стати:

1. Аналіз ринку та конкурентного середовища, який підприємство має проводити досить поглиблено, щоб зрозуміти потреби клієнтів, тренди на ринку та переваги конкурентів. Це допомагає визначити стратегічні переваги та можливості для розвитку.

2. Формулювання стратегії розвитку. На основі аналізу визначається стратегія розвитку, яка може включати такі аспекти, як розширення продуктової лінійки, розширення ринків збуту, здобуття нових технологій або зміна бізнес-моделі.

3. Управління портфелем проектів. Підприємство визначає портфель проектів, спрямованих на досягнення стратегічних цілей. Це можуть бути проекти з розробки нових продуктів, впровадження технологічних інновацій, розширення ринків або оптимізації виробничих процесів.

4. Управління ризиками та можливостями. Підприємство враховує потенційні ризики та можливості, пов'язані з реалізацією стратегії розвитку, і розробляє плани їх управління.

5. Моніторинг та коригування дій і технологій. Стратегічний план регулярно оцінюється і, за необхідності, коригується з метою відповідності змінам у внутрішньому та зовнішньому середовищі підприємства.

6. Залучення та мотивація персоналу, за рахунок чого підприємство забезпечує включення персоналу у процес стратегічного планування та розвитку, створюючи стимули для їхнього активного внеску в досягнення стратегічних цілей.

Ці стратегічні аспекти допомагають підприємству ефективно орієнтуватися на майбутнє, визначаючи шляхи розвитку та досягнення конкурентних переваг у довгостроковій перспективі.

Інноваційний аспект управління розвитком підприємства на основі комплексної технології полягає у впровадженні новаторських підходів та технологій для досягнення стратегічних цілей та підвищення конкурентоспроможності. До основних питань, які потребують вирішення при такому аспекті, мають бути включені наступні:

1. Дослідження ринку та визначення варіантів розвитку. Це потрібно, перш за все, через необхідність забезпечення відповідності діяльності підприємства релевантному попиту. Тож здійснюючи активні дослідження та інноваційні розробки, підприємство може зорієнтуватись на вдосконалення існуючих або створення нових продуктів (послуг). Це може включати впровадження нових технологій, методів виробництва, бізнес-процесів або технологій управління.

2. Стратегічне партнерство. При цьому підприємство може укласти такі взаємозв'язки з іншими компаніями, стартапами, університетами або дослідницькими установами для спільного розвитку нових ідей та технологій.

3. Стимулювання творчості та інновацій своїх працівників. Підприємство створює сприятливу атмосферу для розвитку творчості та інновацій серед свого персоналу. Це може включати проведення інноваційних конкурсів, програми навчання або створення інноваційних лабораторій.

4. Гнучкий підхід до управління проектами (наприклад, впровадження Waterfall або Agile-методології). Підприємства найчастіше використовують агільні методи управління проектами та розробкою продуктів для швидкого впровадження інновацій та адаптації до змін на ринку. Методологія Waterfall найкраще підійде проектам, обсяги яких чітко визначені і є ключовими елементами при плануванні проект.

5. Фінансування інновацій. В сучасних умовах це питання стає одним з ключових у забезпеченні реалізації обраної стратегії розвитку і одночасно найскладнішим, зважаючи на воєнний стан. Це може бути здійснено через внутрішні інвестиції, залучення зовнішніх інвесторів або отримання грантів та субсидій. Керівництво підприємства має забезпечити достатнє фінансування не тільки для реалізації інноваційних проектів, а ще й на етапі досліджень.

Такий інноваційний підхід допомагає підприємствам стати лідерами у своїх галузях, створюючи цінність для клієнтів, розвиваючи нові ринки та забезпечуючи стійкий розвиток у майбутньому. В свою чергу, правильно підібране комплексне рішення дозволить підприємству, що його опановує, пришвидшити та покращити функціональні механізми роботи та створить йому ще одну стійку конкурентоспроможну властивість.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі

В управлінні бізнесом сьогодні особливу увагу приділяють технологічному менеджменту як сучасній стратегії управління, особливостям його реалізації та впровадження. Основні виклики цього підходу пов'язані з інформаційно-комунікаційними технологіями та можливостями сучасного програмного забезпечення, що передбачають оволодіння певними цифровими навичками. Зокрема, акцент робиться на інформатизації та цифровізації виробничих процесів із можливим впливом на системи управління, зокрема управлінням

логістикою та якістю. Таким чином, інформаційні технології, комп'ютери та засоби зв'язку перетворюються на ключові інструменти в управлінні. Обґрунтовано, що при розгляді інноваційного аспекту управління розвитком підприємства на основі комплексної технології увага має бути прикута до впровадження новаторських підходів та технологій для досягнення стратегічних цілей та підвищення конкурентоспроможності. В той час як зі стратегічного аспекту цей же процес має орієнтувати суб'єкта управління на визначення довгострокових цілей та стратегій, які забезпечують успішне втілення інноваційних підходів та технологій. Доведено, що за для досягнення високих стійких результатів в системі управління розвитком підприємства слід забезпечити поєднання таких аспектів при плануванні та оцінці управлінських технологій.

Визначено, що впровадження інформаційних систем вимагає значних стратегічних змін в управлінських практиках, а також високої кваліфікації персоналу. Це означає не лише перегляд комунікаційних моделей та оновлення систем документообігу, замінюючи традиційні паперові процедури електронними, але і повну автоматизацію та комп'ютеризацію бізнес-операцій.

Розглянуті перспективи демонструють важливість і потенціал управління розвитком підприємства на основі комплексної технології у сучасному бізнес-середовищі, зокрема зважаючи на повоєнне відновлення економіки.

Література

1. Августин Р. Р., Деміків І. О. Управлінські інновації як чинник підвищення конкурентоспроможності підприємств // Ефективна економіка. 2020. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7815> (дата звернення: 18.02.2024). DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.4.14>
2. Власенко Т. А., Ревенко О. В., Дзюбановська Н. В. Особливості економічної безпеки аграрних підприємств у сучасних умовах: перспективи та зв'язок з технологічним менеджментом. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2023. Том 8. № 2. С. 16 – 21.
3. Кириченко О. Сучасні аспекти та технології управління розвитком підприємств // *Вчені записки Університету «КРОК»*, 2022. № 2(66), С. 107–115. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2022-66-107-115>
4. Люта Г., Павленко І. Вплив інноваційних технологій на систему управління підприємством // *Економіка і суспільство*. Вип. 12. 2017. С. 298-303.
5. Машков А. 7 кращих альтернатив Trello в 2023 році (6 січня 2023 р.)// WEEEEK. URL: <https://weeek.net/ru/blog/trello-alternatives> (дата звернення: 12.01.2024 р.).
6. Соболевська Л. Інновації під час війни – чи на часі? (29.05.2023 р.) // <https://www.clusters.org.ua/blog-single/innovatsiyi-pid-chas-viyny/> (дата звернення: 18.12.2023 р.)
7. Сяоцін Г. Моделі формування комплексної технології управління підприємством на основі інтеграції її складових // *Економіка та суспільство*, 2023. № 54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-79>
8. Технології та комплексні IT-рішення для автоматизації вашого бізнесу // InDevLab. URL: <https://indevlab.com/uk/blog-ua/tehnologiyi-ta-kompleksni-it-rishennya-dlya-avtomatizatsiyi-vashogo-biznesu/> (дата звернення 20.01.2024 р.)

References

1. Avhustyn R. R., Demikiv I. O. Upravlinski innovatsii yak chynnyk pidvyshchennia konkurentospromozhnosti pidpryiemstv // *Efektivna ekonomika*. 2020. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7815> (data zvernennia: 18.02.2024). DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.4.14>
2. Vlasenko T. A., Revenko O. V., Dziubanovska N. V. Osoblyvosti ekonomichnoi bezpeky ahramykh pidpryiemstv u suchasnykh umovakh: perspektyvy ta zviazok z tekhnolohichnym menedzhmentom. *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky ta tekhniky*. 2023. Tom 8. № 2. S. 16 – 21.
3. Kyrychenko O. Suchasni aspekty ta tekhnologii upravlinnia rozvytkom pidpryiemstv // *Vcheni zapysky Universytetu «KROK»*, 2022. № 2(66), S. 107–115. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2022-66-107-115>
4. Liuta H., Pavlenko I. Vplyv innovatsiinykh tekhnologii na systemu upravlinnia pidpryiemstvom // *Ekonomika i suspilstvo*. Vyp. 12. 2017. S. 298-303.
5. Mashkov A. 7 krashchykh alternatyv Trello v 2023 rotsi (6 sichnia 2023 r.)// WEEEEK. URL: <https://weeek.net/ru/blog/trello-alternatives> (data zvernennia: 12.01.2024 r.).
6. Sobolevska L. Innovatsii pid chas viiny – chy na chasi? (29.05.2023 r.) // <https://www.clusters.org.ua/blog-single/innovatsiyi-pid-chas-viyny/> (data zvernennia: 18.12.2023 r.)
7. Siaotsin H. Modeli formuvannia kompleksnoi tekhnologii upravlinnia pidpryiemstvom na osnovi intehratsii yii skladovykh // *Ekonomika ta suspilstvo*, 2023. № 54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-79>
8. Tekhnologii ta kompleksni IT-rishennia dlia avtomatyzatsii vashoho biznesu // InDevLab. URL: <https://indevlab.com/uk/blog-ua/tehnologiyi-ta-kompleksni-it-rishennya-dlya-avtomatizatsiyi-vashogo-biznesu/> (data zvernennia 20.01.2024 r.)